

چەت ئەلدە ئوقۇغان نەتجىلىك ئۇيغۇرلار (6)

ئەركىن سىدىق
2015-يىلى 4-ئاينىڭ 3-كۈنى

ئامېرىكىدا بىر قورچاق كىنو بار. ئۇنىڭدا بىر ياشانغان پادىشاھ جەننەتنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن ئۆتۈشكە ئۇرۇنىدۇ. ئۇ ئىشىك باققۇچىغا ئۆزىنى «مەن ئېدۋارد دېگەن خۇدا بولمەن»، دەپ تونۇشتۇرىدۇ. ئالدىغا بىر پارچە قېلىن كىتابنى قويۇۋالغان ئىشىك باققۇچى بولسا ئۇنىڭغا: «ئېدۋارد، سەن بىر خۇدامۇ-ئەمەسمۇ، ئۇ ھەقتىكى ھۆكۈمنى بىز ئۆزىمىز چىقىرىمىز»، دەيدۇ.

بۇ يەردىكى مۇھىم نۇقتا شۇكى، ئەڭ ئاخىرىدا ھېساب بولىدىغىنى سىزنىڭ ئۆز-ئۆزىڭىزگە مەردلىك بىلەن بەرگەن باھايىڭىز ئەمەس. ئۆزىمىز ھەققىدىكى ئابىدە تېكىستىنى بىزنىڭ قانداق ياشىغانلىقىمىزنى ئوبدان بىلىدىغان كىشىلەر يېزىپ، ئۆزىمىز ھەققىدىكى مەدھىيە سۆزلىرىنىمۇ ئاشۇ كىشىلەر ئوقۇيدۇ.

نوبېل مۇكاپاتىنى ئىجاد قىلغان كىشى ئالفېرد نوبېل ئەپەندى ھەققىدە مۇنداق بىر ھېكايە بار. شۇ زاماندا بېسىلىپ تارقىلىۋاتقان بىر پارچە گېزىت خاتا ئۇچۇرغا ئاساسلىنىپ، نوبېلنىڭ ئۆلۈمى ھەققىدە بىر پارچە خەۋەر باسۇدۇ. نوبېل بۇ خەۋەرنى گېزىتتىن ئوقۇيدۇ، ھەمدە ئۇ مۇشۇ پۇرسەتنىڭ باھانىسىدە ئۆزى ئۆلگەندىن كېيىن كىشىلەرنىڭ ئۆزىنى قانداق بىر تەرىقىدە ئەستە ساقلايدىغانلىقىنى بىلىۋالىدۇ. گېزىتتىكى خەۋەردە نوبېل ئەپەندى بىر ناھايىتىمۇ ئەقىللىق خىمىيە ئالىمى بولۇپ، ئۇ پارتلاتقۇچ دورىسىنى كەشىپ قىلىپ، ناھايىتى باي بولۇپ كەتكەنلىكى بايان قىلىنغان. نۇرغۇن كىشىلەر ئۈچۈن، باشقىلارنىڭ ئۆزىنى بىر ئەقىللىق ۋە باي ئادەم، دەپ ئەستە ساقلىشى ناھايىتىمۇ قانائەتلىنەرلىك بىر ئىش ئىدى. لېكىن، نوبېل ئەپەندى ئۇنداق دەپ ئويلىمايدۇ.

نوبېل ئەپەندى ئۆزىنىڭ ھاياتى ھەققىدە يۇقىرىقىدىن ئىجابىي راق بولغان بىر ئابىدىنى قالدۇرۇش ئارزۇسى ئۈستىدە ناھايىتى كۆپ ئويلىنىپ، شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئۆز بايلىقىنىڭ ناھايىتى زور بىر قىسمىنى ئىنسانلار ۋۇجۇدقا كەلتۈرگەن ئۇلۇغ يېڭىلىقلارنى ئېتىراپ قىلىدىغان «نوبېل مۇكاپاتى» نى تەسىس قىلىش ئۈچۈن قالدۇرۇپ كېتىدۇ.

بىزنىڭ ئارىمىزدا نوبېل مۇكاپاتىغا ئوخشاش چوڭ نەرسىلەرنى بەرپا قىلالايدىغانلار ئانچە كۆپ ئەمەس، ئەمما بىز ھەممىمىز پەرزەنتلىرىمىز ۋە ئاتا-ئانىلىرىمىزنى پەخىرلەندۈرىدىغان مەدھىيە سۆزلىرىگە ئېرىشەلگۈدەك بىر خىل ھاياتىنى ياشىيالايمىز.

بىز ھەر كۈندىكى تۇرمۇش ھەلەكچىلىكى ئىچىدە ھەممە ئىشلار توغرىسىدا توغرا ئويلاپ كېتەلمەيمىز. بىز ئۈچۈن پۇل، خىزمەت ئورنى، نام-ئاتاق ۋە ھوقۇقلارنىڭ ھەممىسى ناھايىتى

مۇھىم بولۇپ كۆرۈنۈپ، بۇ جەريان ئۇ نەرسىلەر بىز ئۈچۈن مۇھىم بولماي قالغان بىر زامانغىچە داۋام ئېتىدۇ. ئىنسان ئۈچۈن ئەڭ ئاخىرىدا ئەڭ مۇھىم بولۇپ قالدىغان نەرسە، سىز بۇ دۇنيادىن ئايرىلغاندىن كېيىن كىشىلەرنىڭ سىزنى قانچىلىك ئۇزۇن ۋاقىت ئەستە تۇتۇشى، سىزنى كىملىرىنىڭ ئەستە تۇتۇشى، ۋە سىزنى نېمە ئۈچۈن ئەستە تۇتۇشىدىن ئىبارەت بولىدۇ.

شۇڭلاشقا، ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنىڭ ھاياتىنى قانداق ياشاشنى بىلمەكچى بولسىڭىز، سىز مۇنداق بىر ئىشنى ئويلاڭ: سىز كىشىلەردىن ئۆزىڭىز ئۆلگەندىن كېيىن ئۇلارنىڭ سىز توغرىسىدا نېمىلەرنى دېيىشىنى ئىستەيسىز؟ يەنى، سىز ئۆلگەن ۋاقىتتىن باشلاپ كەينىڭىزگە يېنىپ بىر قېتىم ياشاپ بېقىڭ.

مەن يېقىندا ئۆزۈمنىڭ «يالغانچىلىققا ئائىت 12 ھەقىقەت» دېگەن يازمىسىدا ئامېرىكىدىكى «مايكۇل جوسېفسون» (Michael Josephson) ئىسىملىك بىر تونۇلغان ئەخلاق مۇتەخەسسسىنى قىسقىچە تونۇشتۇرغان ئىدىم [1]. ئاشۇ مايكۇل ئۆزىنىڭ تور بېتىدە 2015-يىلى 19-مارت كۈنى «ھاياتىمىزنىڭ ھەقىقىي مەنىسى» دېگەن تېمىدا بىر پارچە قىسقا يازما ئېلان قىلغان بولۇپ، يۇقىرىدىكى ئاشۇ يازمىنىڭ مەزمۇنىدىن ئىبارەت [2].

ئۆتكەن يىل (2014-يىلى) بىزنىڭ ئائىلە ئۇزۇندىن بۇيان يېقىن ئارىلىشىپ ئۆتۈۋاتقان بىر ئۇيغۇر ھەدىمىزنىڭ تۈرك ئېرى ئالەمدىن ئۆتتى. ئۇلار شىمالىي كالىفورنىيەدە تۇرىدىغان بولۇپ، مەن ماشىنام بىلەن 600 كىلومېتىردەك يول يۈرۈپ، ئۇنىڭ مېيىت نامىزىغا قاتناشتىم. ئۇ ئاكىمىزنىڭ مېيىتى يەرلىككە قويۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، مەن توپا بېشىغا كەلگەن باشقا كىشىلەر ئارىسىدا قىستىلىپ يۈرۈپ، ئۇنىڭ مېيىتى قويۇلغان سېمونت ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە بىر قانچە ئوچۇم توپا تاشلىۋالدىم. ئۇنىڭدىن كېيىن بىر كىشى كېلىپ، بىزنى يەرلىكتىن يىراقراق تۇرۇشقا بۇيرۇدى. بىز سەل ئارقىغا چېكىنگەندىن كېيىن، ئۇ بىر تراكتورنى ھەيدەپ كېلىپ، بىر قانچە مىنۇت ئىچىدىلا ھېلىقى مېيىت ساندۇقىنىڭ ئۈستىنى توپا بىلەن تىندۈرۈۋەتتى. ئۇ ئاكىمىز تېخى تۈنۈگۈن ھايات ئىدى. بۈگۈن مانا مۇشۇنداق يەر ئاستىغا كىرىپ كەتتى. بۇ نېمە دېگەن ئاددىي بىر جەريان؟ بىز ھەممىمىز بۇ دۇنيادىن ئەنە شۇنداق ئايرىلىمىز. ھەممىمىز ئوخشاش يەرگە بارىمىز. ئۇنداقتا بىزنى پەرقلەندۈرىدىغان نەرسە نېمە؟ مەن ئاشۇ سەپەردىن كېيىنكى بىر قانچە ھەپتە ئىچىدە كۆپ ئويلاندىم، ھەمدە روھىي جەھەتتىن سەل نورمالسىز يۈردۈم.



1-رەسىم: بىزنىڭ بىر دوستىمىز 2014-يىلى ۋاپات بولغاندا قويۇلغان يەرلىك.

بىر ئادەم بۇ دۇنيادىن ئايرىلغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كىشىلەر قەلبىدە قانچە ئۇزۇن ياشايدىغانلىقىنى مۇنداق 3 نەرسە بەلگىلەيدۇ:

(1) ئۇنىڭ باشقىلارغا بەرگەن ۋە قالدۇرغان بىلىملىرى. بۇنىڭ مىسالى ئۈچۈن بىز ئۇلۇغ بوۋىمىز مەھمۇد كاشىغەرى، يۈسۈپ خاس ھاجىپ، ۋە شۇنداقلا ئۆزىمىزنىڭ باشلانغۇچ، ئوتتۇرا ۋە ئالىي مەكتەپلىرىدىكى مۇئەللىملىرىنى ئويلاپ باقساق بولىدۇ. بىز ئۇلارنى ئۇنتۇلۇپ قالدۇقمۇ؟

(2) بالىلىرىنى قانداق تەربىيەلىگىنى. ياخشى تەربىيەلەنگەن بالىلار ئاتا-ئانىسى باشلىغان ئۇلۇغۋار ئىشلارنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ نام-شۆھرىتىگە ۋارىسلىق قىلىدۇ. ئويلاپ بېقىڭ: ئەگەر ئۆلۈپ كەتكەن بىر داڭلىق زاتنىڭ بالىسى ياخشى ئادەم بولسا، سىز داۋاملىق ئۇنى «پوكۇننىڭ بالىسى» دەپ تۇرۇپ ئاتايسىز. ئەگەر ئۇ بىر ناچار ئادەم بولسا، ئۇنىڭ ئىسمىنى ئۇنىڭ دادىسىنىڭ ئىسمى بىلەن ھەرگىزمۇ بىللە ئىشلەتمەيسىز.

(3) قىلغان ساخاۋەتلىك ئىشلىرى. مەن ئۇيغۇر دىيارىدا يېقىنقى 5-10 يىل ئىچىدە يۈز بەرگەن ساخاۋەت ئىشلىرىدىن ناھايىتىمۇ تەسىرلەندىم، ھەمدە ئۇنىڭدىن بىر خىل ئۈمىد نۇرىنى كۆردۈم. تەرەققىي قىلغان غەرب ئەللىرىدە ساخاۋەتچىلەر ئالىي مەكتەپ بىنالىرىنى سېلىپ بېرىپ، ئۇ بىنانىڭ ئىسمى ئۈچۈن ئۆزىنىڭ ئىسمىنى ئىشلىتىدىغان، ياكى بولمىسا ئۆزىنىڭ ناھايىتى چوڭ ۋە قىممەت نەرسىلەر بىلەن تولغان ئۆي-زېمىنلىرىنى جامائەت باغچىسى قىلىپ قالدۇرۇپ كېتىدىغان ئىشلار ئىنتايىن كۆپ. ئامېرىكىدىكى ئالىي مەكتەپلەرنىڭ بىنالىرىنىڭ ئىسمى ئاساسەن ئادەملەرنىڭ ئىسمى بولۇپ، ئۇ ئەينى ۋاقىتتا ئاشۇ بىنالارنى سېلىشقا ئەڭ كۆپ پۇل ئىئانە قىلغان كىشىلەرنىڭ ئىسمى بولۇپ.

ھازىر نۇرغۇن قېرىنداشلار مىللەت ئۈچۈن خالىسا خەزىمەت قىلىش يولىدا تىرىشۋاتىدۇ. ئۆزۈممۇ شۇلارنىڭ ئىچىدىكى بىرى. مەندىن بىر قىسىم ئۇكىلار داۋاملىق «سىز نېمە ئۈچۈن

ھازىرقىدەك ياشاش يولىنى تاللىدىڭىز؟» دەپ سوراپ تۇرىدۇ. بۇ سوئالنىڭ جاۋابىنىڭ بىر قىسمى يۇقىرىدىكى مايكۇل جوسېفسون يازغان مەزمۇندا بار بولۇپ، ئۇنىڭ جاۋابىنىڭ يەنە بىر قىسمى ھازىر ئۇيغۇر خەلقى بىلەن ئۇيغۇر دىيارى ئەنە شۇنداق ياشايدىغان كىشىلەرگە تولمۇ ئېھتىياجلىق ئىكەنلىكىدۇر. ئەمەلىيەتتە ھازىر ئاشۇنداق ياشاش يولىنى تاللىغان ئۇيغۇرلار ئىنتايىن كۆپ. يېقىندىن بۇيان مېنى قوللاپ، مېنىڭ تەكلىپىمنى قوبۇل قىلىپ، ماڭا يېقىندىن ھەمكارلىشىپ، مېنىڭ «چەت ئەلدىكى نەتىجىلىك ئۇيغۇرلار» دېگەن تېما ئاستىدىكى يازمىلىرىمنىڭ ئۈزۈلۈپ قالماي تەييارلىنىشىغا كاپالەتلىك قىلىۋاتقان بارلىق ئۇكىلار ئەنە شۇنداق قېرىنداشلىرىمىزنىڭ بىر قىسمىدۇر. ھازىر يۇقىرىقىدەك ياشاش يولىنى تاللىغان بارلىق قېرىنداشلار ئورتاق ھالدا ئۆزىمىزنىڭ بارلىقىنى ئاتا قاتتىق تىرىشساقمۇ، خەلقىمىز دۇچ كەلگەن مەسىلىلەرنىڭ ھەممىسىنى ھەل قىلىپ بېرەلمەسلىكىمىز مۇمكىن. ئەمما بىز بىر قىسىم ياخشى ئۆزگىرىشلەرگە تۈرتكە بولالايمىز. شۇنداقلا ھاياتىمىزنى مەنىلىك ئۆتكۈزۈپ، يەنە بىر دۇنياغا سەپەر قىلغاندا ئۆتۈپ كەتكەن ئۆمرىمىزدىن پۇشايمان يېمەيمىز.

ئەگەر سىزنىڭمۇ شەرتىڭىز توشىدىكەن، يۇقىرىقىدەك مىللەت ئۈچۈن خالىسا خىزمەت قىلىدىغان قوشۇنغا بىر ئەزا بولۇڭ. يالغۇز ئۆز ئۆيىڭىزدىكى بىر دانە چىراغ بولماي، ئۇيغۇر دىيارى ئاسمىنىدىكى بىر دانە يۇلتۇزمۇ بولۇڭ. يالغۇز يۇلتۇزدىن چىققان نۇرنىڭ ئانچە كۈچى بولمايدۇ. ئەمما كۆپلىگەن يۇلتۇزلار بىرلەشسە، ئۇ بىر ناھايىتى كەڭ زېمىننى يورۇتالايدۇ. ئەگەر سىز مەن بىلەن ھەمكارلىشىشنى خالىسىڭىز، مەن بىلەن bilim.humar@yahoo.com ئارقىلىق ئالاقىلىشىڭ.

مەن ئالدىنقى ھەپتە «چەت ئەلدىكى نەتىجىلىك ئۇيغۇرلار (5)» دېگەن ماقالىدە سىڭلىمىز بەرنا ئىبراھىمنى تونۇشتۇرغاندىن كېيىن، بەزى ئۇكىلار ماڭا بەرنا سىڭلىمىزدىن Android تا ئىشلەتكىلى بولىدىغان تىللارنىڭ قاتارىغا ئۇيغۇر تىلى فونتىنىمۇ قوشۇپ قويۇش مۇمكىنمۇ-ئەمەسمۇ، دېگەننى سوراپ بېقىشنى ھاۋالە قىلدى. مەن بۇ ئىشنى بەرناغا دېگەندىن كېيىن، ئۇ سىڭلىمىز مەزكۇر ئىش ئۈستىدە گۈگۇل شىركىتىگە بىر ئىلتىماس يوللاپ، ئۇنى ئىشقا ئاشۇرۇش يولىدا بارلىق كۈچى بىلەن تىرىشىپ باقىدىغان بولدى. مەن بۇنىڭدىن كېيىن ئوقۇرمەنلەرنى بۇ ئىشنىڭ تەرەققىيات ئەھۋالىدىن خەۋەردار قىلىپ تۇرىمەن.

بىر قىسىم قېرىنداشلار مەندىن «بالىڭىزغا توغرا كۆيۈڭ» دېگەن ماقالە بىلەن «پىسخولوگىيەلىك ئۇرۇش» دېگەن ماقالىنىڭ داۋامىنى قاچان يوللايدىغانلىقىمنى سوراۋاتىدۇ. مەن ئەسلىدە ئالدى بىلەن «پىسخولوگىيە ئۇرۇشى» تېمىسىنى تاماملاپ بولۇپ، ئاندىن بالا تەربىيىسى ھەققىدىكى تېمىنىڭ داۋامىنىمۇ يازماقچى ئىدىم. يېقىندىن بۇيان مېنىڭ نەتىجىلىك قېرىنداشلارنى تونۇشتۇرۇش ئىشىمنى قوللاپ بەرگۈچىلەر كۆپلەپ چىقىۋاتىدۇ. مەن ئۇلارنىڭ قىزغىنلىقىغا ماسلىشىش ئۈچۈن، بۇرۇنقى پىلاننى سەل ئۆزگەرتىشكە توغرا كەلدى. ئاللاھ بۇيرۇسا قالغان ئىككى تېما ئاستىدىكى ماقالىلەرنىڭ داۋامىنى يوللاشنى ئانچە ئۇزۇنغا قالماي باشلايمەن. ۋاقىتىم قىس بولغاچقا، بۇ ئىشلارنى بۇنىڭدىن تېزىرەك قىلىشقا ئامالسىز قالدىم. شۇڭا قېرىنداشلارنىڭ توغرا چۈشىنىشىنى سورايمەن.

ئەمدى رەسمىي مەزمۇنى باشلايمەن. مەن بۇ قېتىم يەنە 3 نەپەر قېرىنداشىمىزنى تونۇشتۇرىدىغان بولۇپ، ئۇلار مەن تونۇشتۇرغان 23-، 24- ۋە 25- قېرىنداشىمىز بولۇپ

ھېسابلىنىدۇ. ئوقۇرمەنلەرگە قولايلىق بولسۇن ئۈچۈن، مەن ئالدىنقى قېتىملىق ماقالىنىڭ تور ئادرېسىنى مۇشۇ يازمىنىڭ ئاستىغا كىرگۈزۈپ قويدۇم (مەن بۇنىڭدىن كېيىن مۇشۇ ئۇسۇلنى قوللىنىدىغان بولۇپ، بۇرۇنقى ماقالىنى ئىزدەيدىغانلارمۇ ئاشۇ ئۇسۇلنى قوللانسا بولىدۇ).

1. دوكتور نۇرشىدە پولات

سىڭلىمىز نۇرشىدە پولات 1985-يىلى ئۈرۈمچى شەھىرىدە بىر ئوقۇتقۇچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇ 2003-يىلى شىنجاڭ تەجرىبە ئوتتۇرا مەكتىپى (ياكى 17-ئوتتۇرا مەكتەپ) نى ئەلا نەتىجە بىلەن پۈتتۈردى، ھەمدە ئالىي مەكتەپكە كىرىش ئىمتىھانىدا ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونىدىكى ئاز سانلىق مىللەتلەر تەبىئىي-پەنلەر تۈرىدە ئەلىۋئەلا (高考理科状元) بولدى.

سىڭلىمىز نۇرشىدە 2004-يىلى شاڭخەي شەرقىي جۇڭگو پەن-تېخنىكا ئۇنىۋېرسىتېتىدا يۇقىرى مولېكۇلىلىق ماتېرىياللار ئىلمى (Polymer Science and Engineering) كەسپىنىڭ باكلاۋۇرلۇق ئوقۇشىنى باشلىدى. بىرىنچى يىلى ئوقۇش نەتىجىسى ياخشى بولغانلىقتىن، مەكتەپنىڭ ئالاھىدە ئوقۇغۇچىلارنى تەربىيەلەش بۆلۈمىگە قوبۇل قىلىندى.

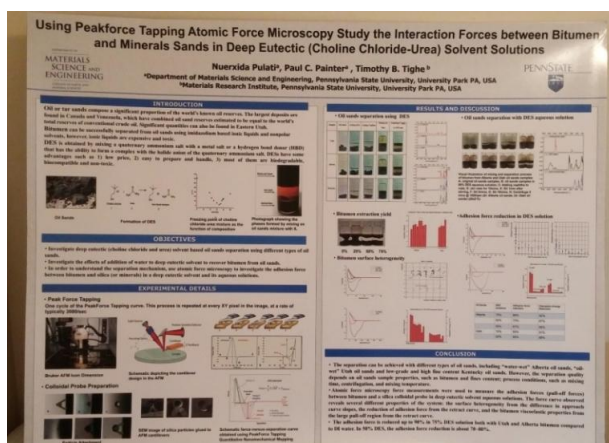
ئامېرىكىدا ماگىستىرلىق ۋە دوكتورلۇق ئۇنۋانى ئۈچۈن ئوقۇيدىغان چەت ئەللىك ئوقۇغۇچىلار «توفىل» (TOEFL) دەپ ئاتىلىدىغان ئىنگلىز تىلى ئىمتىھانى بىلەن «GRE» دەپ ئاتىلىدىغان تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپ كەسپى دەرسلىرىنى مەزمۇن قىلغان يەنە بىر ئىمتىھاندا لايىقەتلىك بولمىسا بولمايدۇ.

نۇرشىدە 2006- ۋە 2007-يىللىرى GRE ۋە TOEFL ئىمتىھانلىرىنى بېرىپ، 2008-يىلى ئامېرىكىدىكى پېنسىلۋانىيە شتاتلىق ئۇنىۋېرسىتېتى (The Pennsylvania State University) «ماتېرىيال ئىلمى ۋە ئىنژېنېرلىقى» كەسپىنىڭ ئاسپىرانتلىق ئوقۇشىغا تولۇق ئوقۇش مۇكاپات پۇلى بىلەن قوبۇل قىلىندى. مەزكۇر ئۇنىۋېرسىتېتتا ئوقۇۋاتقان ۋاقىتلىرىدا شاڭخەي شەھەرلىك، دۆلەتلىك ۋە دۇنيا خاراكىتېرلىك «ماتېماتىكىلىق مودېللاش» (mathematical modeling) مۇسابىقىلىرىگە قاتنىشىپ، بىرىنچى ۋە ئىككىنچى دەرىجىلىك مۇكاپاتلارغا ئېرىشتى.

نۇرشىدە 2011-يىلى كۆمۈرنى سۇيۇقلاندۇرۇش تېخنىكىسى (Examination of Coal Solubility and Fragmentation with Various Ionic Liquids Bitumen) ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ بېرىپ، شۇ ئاساستا ماگىستىرلىق ئۇنۋانىغا ئېرىشتى. 2014-يىلى 8-ئايدا ئىنگلىزچە «Recovery from Oil Sands Using Deep Eutectic Solvent» تەتقىقات تۈرىنى تاماملاپ، ماتېرىيال ئىلمى كەسپىدىكى دوكتورلۇق ئوقۇشىنىمۇ غەلبىلىك تاماملىدى. ئۇ ھازىر ماتېرىيال ئىلمى كەسپىدە دوكتور-ئاشتى بولۇپ ئىشلەپ، ئىنگلىزچە «Tailoring crystal morphology» دېگەن تېمىدا ئۈستىدە ئىلمىي تەتقىقات ئېلىپ بېرىۋاتىدۇ.



2- رەسىم: سىڭلىمىز نۇرشىدە 2014- يىلى 8- ئايدا دوكتورلۇق ئوقۇشىنى پۈتتۈرگەن ۋاقىتتىكى بىر كۆرۈنۈش.



3- رەسىم: سىڭلىمىز نۇرشىدەنىڭ دوكتورلۇق دىسسىپلېنىسى ئاساسىدا تەييارلانغان، بىر خەلقئارالىق ئىلمىي دوكلات يىغىنىدا كۆرگەزمە قىلىنغان تام گېزىتى.

سىڭلىمىز نۇرشىدەنىڭ دوكتورلۇق تەتقىقاتى نېفىت قۇمى (oil sands) توغرىسىدا بولۇپ، ئۇ «ئاسفالتنى قانداق قىلغاندا قۇمدىن ھەم ئاسان ھەم ئاز مىقداردىكى ئىقتىساد ۋە ئېنېرگىيە بىلەن ئايرىۋېلىشقا بولىدۇ؟» (separating bitumen from sands) دېگەن مەسىلە ئۈستىدە تەتقىقات ئېلىپ باردى. شۇنداقلا ئىنگىلىزچە «Atomic force microscopy force measurement technique» دەپ ئاتىلىدىغان بىر خىل تېخنىكىنى ئىشلىتىپ، ئاسفالت بىلەن قۇم زەررىچىلىرى ئارىسىدىكى كۈچلەر (surface/interface forces) ئۈستىدە، ھەمدە بۇ كۈچلەرنى ئاجىزلاشتۇرىدىغان سۇيۇق ماتېرىياللار ئۈستىدە ئىلمىي تەتقىقات ئېلىپ باردى.

سىڭلىمىز نۇرشىدە مۇنداق دەيدۇ: «ئادەم ھايات يولىدا نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارغا، نۇرغۇن توسقۇنلۇقلارغا، ھەمدە نۇرغۇن مەغلۇبىيەتلەرگە ئۇچرىشى مۇمكىن. ئاشۇنداق ۋاقىتلاردا ئادەمنىڭ ئۆزىگە نىسبەتەن ئۈمىدۋار بولۇشى، ئۆز-ئۆزىگە ئىشىنىشى، ۋە ھاياتقا نىسبەتەن ئۈمىدۋارلىق

بىلەن مۇئامىلە قىلىشى بەك مۇھىم. بىزدە شۇنداق بىر روھ بار بولسۇنكى، ئۆزىمىزنى ئالدىمىزدىكى توسالغۇ ۋە قىيىنچىلىقلاردىن كۈچلۈك، دەپ ھېسابلاپ، ئاشۇ توسالغۇ ۋە قىيىنچىلىقلارنى چوقۇم يەڭمىسەك بولمايدۇ، دەپ ئۆزىمىزگە مەدەت بېرىپ تۇرۇشىمىز كېرەك. داۋاملىق يۇقىرى ئۆرلەپ بىلىم ئېلىپ، دۇنيانى تونۇشىمىز، پۇرسەت يارىتىپ ياخشى كىتابلارنى ئوقۇپ، ئۆزىمىزنىڭ ئىدىيىسى بىلەن بىلىمنى كۆپەيتىپ تۇرۇشىمىز، شۇنداقلا ئۆگىنىشتىن ھەرگىزمۇ توختاپ قالماستىن كېرەك.»

سىڭلىمىز نۇرۇشىدە ئوقۇرمەنلەرگە تۆۋەندىكى بىر ئابزاس سۆزنى تەقدىم قىلدى. بۇ سۆز كاليفورنىيە ھۆكۈمىتىگە تەۋە «كىشىلەرنىڭ ئۆز-ئۆزىگە بولغان ھۆرمىتىنى، ھەمدە ئۆزىنىڭ كىشىلىك ۋە ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەتلىرىنى كۈچەيتىش تەلىم-تەربىيە ئىشخانىسى» تەرىپىدىن تەييارلانغان:

«خاتالىق ھاياتنىڭ بىر تەبىئىي قىسمى. بىز سىناق قىلىش ئارقىلىق يېڭى نەرسىلەرنى ئۆگىنىمىز. خاتالىق بىلەن مەغلۇبىيەت بىزنىڭ ئۆگىنىش جەريانىمىزنىڭ مۇھىم قىسىملىرى. ئېيىنىشتىن باشلانغۇچ مەكتەپ ماتېماتىكا دەرسلىرىنىڭ ئۆگىنىش جەريانىمىزنىڭ مۇھىم قىسىملىرى. ئېدىسون 9000 دانىدىن كۆپ لامپۇچكا قىلىنى سىناق قىلىپ، ئاندىن نورمال ئىشلەيدىغان بىر دانە لامپۇچكا قىلىنى تاپقان. ۋالت دىسنىي (*Walt Disney*) باغچە قۇرۇشتا 5 قېتىم مەغلۇپ بولۇپ، ئاندىن ھازىرقى دىسنىيەند باغچىسى (*Disneyland Park*) نى قۇرۇپ چىققان. ئەگەر بىز ئوڭۇشسىزلىقلارنى قوبۇل قىلساق، تەۋەككۈللۈك قىلىشنى ۋە يېڭى نەرسىلەرنى ئۆگىنىشنى توختىتىپ قويماي، ئۆزىمىزنىڭ ھاياجىنى بىلەن رازىمەنلىكىنىمۇ ئۈزۈلدۈرمەي داۋاملاشتۇرۇپ ماڭالايمىز.»

2. دوكتور پاتىگول ئىمىن

سىڭلىمىز پاتىگول ئىمىن 1972-يىلى قەشقەر كۈنئەھەر ناھىيىسىدە بىر زىيالىي ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇ باشلانغۇچ ۋە ئوتتۇرا مەكتەپلەرنى سىنىپنىڭ ئالدى بولۇپ تاماملاپ، 1989-يىلى شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ خىمىيە فاكولتېتىغا ئوقۇشقا قوبۇل قىلىندى. بەش يىللىق ئالىي مەكتەپ ئوقۇشى جەريانىدا پاتىگول بىرىنچىلىكنى قولدىن بەرمەي ياخشى ئوقۇدى. ھەر بىر ئوقۇش يىلىدا مەكتەپنىڭ تۈرلۈك ئوقۇش مۇكاپاتى بىلەن مۇكاپاتلاندى. 1994-يىلى ئوقۇش پۈتتۈرگەندىن كېيىن، پاتىگول ئۆزى ئوقۇغان شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ خىمىيە فاكولتېتىغا ئوقۇتقۇچىلىققا ئېلىپ قىلىندى.



4-رەسىم: سىڭلىمىز پاتىگۈل ئىمىننىڭ دوكتورلۇق ئۇنۋانىغا ئېرىشكەن كۈنىدىكى بىر پارچە خاتىرە رەسىمى.

پاتىگۈل ئوقۇتقۇچى بولغان 1-يىلىدىن باشلاپلا، خىمىيە ۋە بىئولوگىيە فاكولتېتلىرىنىڭ يۇقىرى يىللىق ئوقۇغۇچىلىرىغا «فىزىكا خىمىيىسى» ۋە «تۈزۈلۈش خىمىيىسى» قاتارلىق دەرسلەرنى ئۆتۈپ، ئوقۇتقۇچى ۋە ئوقۇغۇچىلارنىڭ ياخشى باھاسىغا ئېرىشتى. پاتىگۈل بىر تەرەپتىن ئۆزىگە بۆلۈنگەن دەرسلەرنى ياخشى ئۆتۈشكە تىرىشسا، يەنە بىر تەرەپتىن ۋاقىت چىقىرىپ ئىنگلىز تىلىنى ئۆگەندى.

2001-يىلى 1-ئايدىن 2004-يىلى 1-ئايغىچە پاتىگۈل شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ خىمىيە فاكولتېتىدا دوكتور ئىسمائىل نۇرۇللانىڭ يېتەكلىشىدە ماگىستىرلىقتا ئوقۇدى. بۇ جەرياندا پاتىگۈل توك ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىغا ئىگە يۇقىرى مولېكۇلىلىق ماتېرىياللار (Conjugated Polymer) تەتقىقاتىغا ئالاھىدە قىزىقتى. ھەمدە ئاسپىرانتلىقتا ئوقۇش جەريانىدىكى تەتقىقات نەتىجىلىرىنى مەملىكەت ئىچىدىكى غوللۇق ژۇرناللاردا ئېلان قىلدى.

2006-يىلى 7-ئايدا پاتىگۈل شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونلۇق مائارىپ ئىدارىسى ۋە شىنجاڭ ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تاللىشىدىن ئۆتۈپ، كانادادىكى مەكماستېر ئۇنىۋېرسىتېتى (McMaster University) غا بىر يىللىق بىلىم ئاشۇرۇشقا كەلدى. بۇ مەكتەپ دۇنيادىكى داڭلىق 100 ئالىي مەكتەپنىڭ ئىچىدىكى ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان مەكتەپ بولۇپ، تەتقىقات شارائىتى ۋە ئوقۇتۇش سۈپىتى ئالاھىدە ياخشى ئىدى.

كېيىنچە پاتىگۈل ئاشۇ مەكتەپتە دوكتورلۇق ئوقۇشنى قارار قىلدى. ئۇ مەكماستېر ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ ئوقۇشقا قوبۇل قىلىش ئىمتىھانلىرىدىن مۇۋەپپەقىيەتلىك ئۆتۈپ، 2007-يىلى 9-ئايدا مەكماستېر ئۇنىۋېرسىتېتى خىمىيە كەسپىنىڭ ماگىستىرلىق ئوقۇشىغا كىردى. 2009-يىلى 4-ئايدا ماگىستىرلىقتىن دوكتورلۇققا ئالمىشىش ئىمتىھانىدىن غەلبىلىك ئۆتۈپ، 2009-يىلى رەسمىي دوكتورلۇقتا ئوقۇش سالاھىيىتىگە ئېرىشتى.

دوكتورلۇق ئوقۇشى جەريانىدا پاتىگول دوكتور يېتەكچىسى، پروفېسسور ئالېكس ئادرونوۋ (Alex Adronov) نىڭ يېتەكلىشىدە، ماتېرىيال ساھەسىدە دۇنياۋى قىزىق نۇقتىلارنىڭ بىرى بولغان، ئىنگىلىزچە «Carbon Nanotube» (چوڭلۇقى چاچتىن يۈزىنىڭ ھەسسە كىچىك، لېكىن پولاتتىن 50 ھەسسە كۈچلۈك بولغان، كاربوندىنلا تۈزۈلگەن تۇرۇبىسىمان مولېكۇلا) ۋە «Conjugated Polymer» (توك ئۆتكۈزۈش ئىقتىدارىغا ئىگە يۇقىرى مولېكۇلىلىق ماتېرىياللار) تەتقىقاتى بىلەن شۇغۇللاندى. بۇ جەرياندا پاتىگولنىڭ 12 پارچە ئىلمىي تەتقىقات ماقالىسى خەلقئارادا ئالدىنقى قاتاردا تۇرىدىغان خىمىيە ژۇرناللىرىدا ئېلان قىلىندى. پاتىگول يەنە نۇرغۇن قېتىم كانادا ئىچىدىكى ۋە خەلقئارالىق ئىلمىي دوكلات يىغىنلىرىدا ئۆزىنىڭ تەتقىقات نەتىجىلىرىنى تونۇشتۇرۇپ، كەسىپداشلىرىنىڭ يۇقىرى باھاسىغا ئېرىشتى.

دوكتورلۇق ئوقۇشى جەريانىدا پاتىگول يەنە 1- ۋە 2-يىللىق تولۇق كۇرس ئوقۇغۇچىلىرىغا ياردەمچى ئوقۇتقۇچى (Teaching Assistant) بولۇپ ئىشلەپ، ئۇ خىزمەتتىمۇ ئەلا بولۇپ باھالاندى.

مەكەمەستېر ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇش جەريانىدا، پاتىگولنىڭ تەتقىقات ۋە ئوقۇش نەتىجىسى ئالاھىدە كۆزگە كۆرۈنگەن بولغاچقا، پاتىگول 2008-يىلى مەكتەپ تەمىنلىگەن 3500 دوللار ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا ئېرىشتى. ھەمدە 3 قېتىم (2009-، 2010- ۋە 2011-يىللىرى) ئونتاڭو ئۆلكىسىنىڭ دوكتورلۇق ۋە ماگىستىرلىق ئوقۇغۇچىلىرىغا بېرىدىغان ئوقۇش مۇكاپات پۇلى (يىلىغا 15000 دوللار) غا، شۇنداقلا 2 قېتىم (2012- ۋە 2013-يىللىرى) كانادا تەبىئىي-پەنلەر فوندى جەمئىيىتى (Natural Sciences and Engineering Research Council of Canada, NSERC) نىڭ دوكتورلۇق ئوقۇغۇچىلىرىغا بېرىدىغان ئەڭ يۇقىرى مىقدارلىق (يىلىغا 35000 دوللار) ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا ئېرىشتى.

پاتىگول ئۆزىنىڭ ئىنگىلىزچە «Supramolecular Functionalization of Single Walled Carbon Nanotubes with Conjugated Polymers» دېگەن تېمىدىكى دوكتورلۇق دىسسىپلېناتىسىنى غەلبىلىك تاماملاپ، 2013-يىلى 9-ئاينىڭ 4-كۈنى مەكەمەستېر ئۇنىۋېرسىتېتىدىكى دوكتورلۇق ئوقۇشىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك تاماملىدى. سىڭلىمىز پاتىگولنىڭ دوكتورلۇق دىسسىپلېناتىسىنى تۆۋەندىكى ئۇلىنىشتىن كۆرەلەيسىز:

<https://macsphere.mcmaster.ca/bitstream/11375/13407/1/fulltext.pdf>



5- رەسىم: سىڭلىمىز پاتىگۈل ئىمىننىڭ دوكتورلۇق ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمىدىن كېيىن دادىسى ئىمىنجان ۋە ئاپىسى نۇرنىسا بىلەن چۈشكەن خاتىرە رەسىمى.

2009-يىلى 4-ئايدا پاتىگۈل ئېرى مۇختەر ۋە قىزى مۇنەرە بىلەن كانادادا جەم بولدى. دوكتورلۇق ئوقۇشى جەريانىدا پاتىگۈل ئىككىنچى قىزى پەرىدەگە ئانا بولدى. پاتىگۈلنىڭ يولدىشى مۇختەر ھەمت ھازىر مەكماستېر ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ خىمىيە فاكولتېتىدا دوكتورلۇقتا ئوقۇۋاتىدۇ.

دوكتورلۇق ئوقۇشىنى تاماملىغاندىن كېيىن، پاتىگۈل كانادانىڭ نىئاگارا شەھىرىدىكى بىر شىركەتتە تەتقىقاتچى ۋە بىر تەتقىقات گۇرۇپپىسىنىڭ گۇرۇپپا باشلىقى بولۇپ ئىشلەۋاتىدۇ.

سىڭلىمىز پاتىگۈل مۇنداق دەيدۇ: «مەن 20 ياش ۋاقتىمدىلا دوكتورلۇقتا ئوقۇشنى نىيەت قىلغان بولساممۇ، بۇ ئارزۇيۇم 40 ياشقا كىرگەندە ئاندىن ئەمەلگە ئاشتى. بىز بېلىمىزنى قويۇۋەتمەي ئۈزلۈكسىز تىرىشىدىغانلا بولساق، چوقۇم ئۆزىمىز ئارزۇ قىلغان نىشانغا يېتەلەيدىكەنمىز. مەن ئۆزۈمنىڭ ھازىرغىچە بولغان ھاياتىدا مېنىڭ ئوقۇشۇمنى يېقىندىن قوللاپ- قۇۋۋەتلەپ، مېنى ئىلھاملاندۇرۇپ تۇرغان ئاتا-ئانامغا، ئېرىمگە، ھەمدە ۋەتەن ئىچى ۋە سىرتىدىكى بارلىق دوستلارغا چىن يۈرىكىمدىن رەھمەت ئېيتىمەن!»

خۇددى دوكتور نۇرشىدە پولاتقا ئوخشاشلا، سىڭلىمىز پاتىگۈل ئىمىنمۇ ھازىرقى زامان ئاۋانگارت ئۇيغۇر قىزلىرىنىڭ بىر تىپىك ۋەكىلى بولۇپ، مەن بۇ ئىككى سىڭلىمىزدىن تولمۇ پەخىرلىنىمەن.

3. دوكتور ناسىرھاجى مەمتىلى

ئىنىمىز ناسىرھاجى مەمتىلى (ئىنگلىزچە «Nassirhadjy MEMTILY» دەپ يېزىلىدۇ) 1969-يىلى قاغىلىق ناھىيىسىدە بىر ئىشچى ئائىلىسىدە دۇنياغا كەلگەن. ئۇ باشلانغۇچ ھەم ئوتتۇرا

مەكتەپنى مائارىپ ئوچاقلرىدىن بىرى بولغان ئاتۇش شەھىرىدە ئەلا نەتىجە بىلەن تاماملاپ، 1988-يىلى شاڭخەي تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتى (ھازىرقى فۇدەن ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ شاڭخەي تېببىي ئىنستىتۇتى) نىڭ داۋالاش كەسپىگە قوبۇل قىلىندى. ئۇ غەربىي-شمال مىللەتلەر ئىنستىتۇتىدا 2 يىل تەييارلىق ئوقۇغاندىن كېيىن ئاندىن رەسمىي ئوقۇشنى باشلاپ، شاڭخەيدە 1995-يىلى داۋالاش كەسپىنىڭ باكلاۋۇرلۇق ئوقۇشنى تاماملىدى.

باكلاۋۇرلۇق ئۇنۋانىغا ئېرىشكەندىن كېيىن، ناسىرھاجى شۇ چاغدىكى تەقسىمات بويىچە شىنجاڭ ئۇيغۇر ئاپتونوم رايونى سەھىيە نازارىتى تەۋەلىكىدىكى ئىشچى-خىزمەتچىلەر تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتىغا تەقسىم بولۇپ، فىزىئولوگىيە (ھاياتلىق بىلىمى) ئوقۇتقۇچىسى بولدى. 2003-يىلىنىڭ ئاخىرىدا بۇ مەكتەپ شىنجاڭ تېببىي ئۇنىۋېرسىتېتىغا قوشۇۋېتىلگەندە، بۇ ئۇنىۋېرسىتېتنىڭ يۇقىرى تېخنىكىلىق كەسپى ئىنستىتۇتىدا فىزىئولوگىيە ئوقۇتقۇچىسى بولۇپ ئىشلىدى.

2004-يىلى ئۆز ئۇنىۋېرسىتېتىدا بىئوخىمىيە ۋە مولېكۇلىلىق بىئولوگىيە تېخنىكىسى كەسپىدە ماگىستىرلىق ئوقۇشىغا كىردى، ھەمدە بۇ ئوقۇشنى 2007-يىلى ئەلا نەتىجە بىلەن تاماملىدى. ئۇنىڭدىن كېيىن ناسىرھاجى شۇ يىلى يېڭىدىن قۇرۇلغان ئۇيغۇر تېبابەت فاكۇلتېتىغا ئۆزى ئىلتىماس قىلىپ ئالمىشىپ باردى. ئۇ يەردە بىر تەرەپتىن ئۇيغۇر تېبابىتى ئۆگىنىپ، يەنە بىر تەرەپتىن ئۇيغۇر تېبابىتىنىڭ تولۇق كۇرس دەرسلىكلىرىنى تۈزۈش خىزمىتىگە ياردەملەشتى. شۇ مەزگىلدە ئۇ ماگىستىرلىق ئۇنۋانى سەۋىيىسىدە تۇرۇپ قالغاندا، ئۆزىنىڭ بىلىمى ئۇيغۇر تېبابەت ۋە دورىگەرلىك تەتقىقاتىغا ئازلىق قىلىپ قالدۇغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلدى.

ناسىرھاجى كىچىكىدىنلا يىراق جايلارغا بېرىپ، ئەڭ ئاخىرغىچە ئۆرلەپ ئوقۇشنى ئۆزى ئۈچۈن بىر نىشان قىلىپ تىكلەنگەن بولغاچقا، ئىشلەپ مۇشۇ مەزگىلگە كەلگەندە ئۇ چەت ئەلگە چىقىپ ئوقۇشقا رەسمىي بەل باغلىدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ قاتتىق تىرىشىپ، 2010-يىلى ياپونىيەدىكى داڭلىق ئالىي مەكتەپلەرنىڭ بىرى بولغان تسۇكۇبا ئۇنىۋېرسىتېتى (**University of Tsukuba**) نىڭ دوكتورلۇق ئىمتىھانىدىن ياخشى نەتىجە بىلەن ئۆتۈپ، ئاشۇ مەكتەپنىڭ ئىنسانىيەت پەنلىرى ئۇنىۋېرسال تەتقىقات ئىنستىتۇتى كانسېي ئادەتلىنىشلىك مېڭە ئىلمى تەتقىقات بۆلۈمىگە قوبۇل قىلىندى.



6-رەسىم: ئىنىمىز ناسىرھاجى تىسۇكۇبا ئۇنىۋېرسىتېتىدا ئوقۇۋاتقان مەزگىلىدىكى بىر خاتىرە رەسىم.

گەرچە ناسىرھاجىنىڭ ئائىلىسى، ئۇرۇق-تۇغقانلىرى ۋە دوست-بۇرادەرلىرى ئۇنىڭغا ئىقتىسادىي جەھەتتىن ياردەم قىلىش ئارزۇسىنى قايتا-قايتا بىلدۈرگەن بولسىمۇ، ناسىرھاجى بۇ ياردەملەرنى رەت قىلىپ، «ئۆز كۈچۈمگە تايىنىپ ئوقۇيمەن» دېگەن يولنى تاللىدى. دەسلەپكى 2 يىلدا ناسىرھاجى يىلدا ئاران بىر كۈن، يەنى پەقەت نورۇز بايرىمىدىلا ئارام ئېلىپ، ئۇنىڭدىن باشقا كۈنلەرنىڭ ھەممىسىدە بىر تەرەپتىن ئوقۇپ، بىر تەرەپتىن ئىشلىدى. ئۇ ھەر كۈنى ۋېلىسپىت بىلەن 8 كىلومېتىر يول يۈرۈپ (بېرىپ-كېلىش ئۈچۈن 16 كىلومېتىر يول يۈرۈپ)، دۈشەنبىدىن جۈمەگىچە ئەتكەن سائەت 7-8 لەردىن كەچ سائەت 11-12 لەرگىچە ئىشلىدى. ئارىلاپ-ئارىلاپ تەجرىبىخانىدا ئۇخلاپ قوپتى. شەنبە، يەكشەنبە ۋە بايرام كۈنلىرى بولسا ئەتكەندىن كەچكىچە بىر رېستوراندا ئىشلەپ، ئوقۇش چىقىمى بىلەن ئائىلە تۇرمۇشىغا كېتىدىغان ئىقتىسادنى ھەل قىلىپ، تەتقىقاتنى داۋاملاشتۇردى. دوكتورلۇق ئوقۇشنى باشلاپ 2 يىل ئۆتكەندە ئاندىن ئوقۇش مۇكاپات پۇلىغا ئېرىشتى. ئۇنىڭدىن كېيىن پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن تەتقىقاتقا كىرىشىپ كەتتى. تەتقىقات جەريانىدا بىر قىسىم مۇھىم يېڭى بايقاشلارنى ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈپ، شۇلارنى مەزمۇن قىلغان ئىلمىي ماقالىسىنى ياۋروپانىڭ «خەلقئارالىق ئۆسمە كېسەللەر ژۇرنىلى» (*International Journal of Oncology*) دا ئېلان قىلدى. يەنە بىر قىسىم تەتقىقات نەتىجىلىرىنى مەزمۇن قىلغان ئىلمىي ماقالىلىرى ھازىر ئېلان قىلىنىش ئالدىدا تۇرۇۋاتىدۇ.

ئىنىمىز ناسىرھاجى دوكتورلۇق ئوقۇشى جەريانىدا يەنە ياپونىيە ۋە ئامېرىكا قاتارلىق ئەللەردە ئېچىلغان خەلقئارالىق ئىلمىي دوكلات يىغىنلىرىغا قاتناشتى. ھەمدە ئۇ يىغىنلاردا ھۈجەيرە پەردىسىدىكى ئايرىپ ئېلىش قىيىن بولغان ئاقسىللارنى ئايرىپ ئېلىش، ھەمدە ئۇلارنىڭ

3 ئۆلچەم (3D) لىك تەسۋىرىنى ئېلېكترونلۇق مىكروسكوپ ۋە كومپيۇتېر تېخنىكىسىدىن پايدىلىنىپ ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ھايۋانات توقۇلمىلىرىنى قۇرۇتماي ياكى مۇزلاتماي تۇرۇپ، سۇيۇقلۇق ئىچىدە مىكروسكوپ بىلەن كۆزىتىش، ھەمدە ئۇنىڭ ئۆسۈم ئوپىراتسىيىسى جەريانىدىكى قوللىنىشچانلىقى توغرىسىدىكى تەتقىقاتلار بويىچە ئۆزى قولغا كەلتۈرگەن ئىلمىي تەتقىقات نەتىجىلىرى ھەققىدە ئىلمىي دوكلات بەردى. ئىنىمىز ناسىرھاجى مەمتىلى ئەنە شۇنداق ياخشى تەتقىقات نەتىجىلىرى بىلەن 2015-يىلى تىسۇكۇبا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ دوكتورلۇق ئۇنۋانىغا ئېرىشتى.



7-رەسىم: ئىنىمىز ناسىرھاجىنىڭ يەنە بىر خاتىرە رەسىمى.

ئۇنىڭ ئۆگەنگەن بىلىملىرىنى ئەمەلىيەتتە ئىشلىتىش، ۋە ئۇيغۇر تېبابىتى تەتقىقاتى ئۈچۈن ئازراق بولسىمۇ ھەسسە قوشۇش ئارزۇسى كۈچلۈك بولغاچقا، ئۇ ھازىر ئۆزىنىڭ ئۈرۈمچىدىكى بۇرۇنقى خىزمەت ئورنىغا قايتىپ، شۇ يەردە ئىشلەش ئالدىدا تۇرماقتا.

دوكتور ناسىرھاجى مەمتىلىنىڭ ئۇيغۇر ياشلىرىغا مۇنداق يۈرەك سۆزلىرى بار: «بىر ئادەم يەنە بىر ئادەمدىن، بىر مىللەت يەنە بىر مىللەتتىن تەلىم-تەربىيە بىلەن پەرقلىقتۇر. مۇستاپا كامال ئاتا تۈركنىڭ 1924-يىلىدىكى سۆزى بىلەن ئېيتقاندا، <تەربىيەدۈركى، بىر مىللەتنى يا ھۆر، مۇستەقىل، شانلىق، ئالىي بىر توپلۇق خەلق قىلىپ ياشىتىدۇ، ياكى بىر مىللەتنى قۇللۇق ۋە يوقسۇللۇققا تەرك ئېتىدۇ.> بىز ئۈچۈن زۆرۈر تەربىيە شۇكى، ھەر بىر ياش ئېتىقادلىق ھەم بىلىملىك بولسا، بىز روناق تاپىمىز. ئۈمىدسىزلىك ئەڭ چوڭ دۈشمىنىمىزدۇر. ئۈمىدۋارلىق توغرىسىدا مۇنداق بىر ھەدىس بار: <ئۈمىدۋار گۇناھكار ئاللاھنىڭ رەھىمىتىگە ئۈمىدسىز ئابىدىدىن يېقىن.>»

دوكتور ناسىرھاجى مەمتىلى قېرىنداشلار ئۈچۈن ئازراق بولسىمۇ قولدىن كېلىدىغان ئىشلارنى قىلىپ بېرىشنى ئىستەيدۇ. ئەگەر قېرىنداشلار ئارىسىدا بىئوخىمىيە كەسپىگە ئائىت تەتقىقات ۋە تېخنىكا، شۇنداقلا ئۇيغۇر تېبابىتى تەتقىقاتى توغرىسىدا مەسلىھەت سوراشنى ئىستەيدىغانلار بولسا، ئۇلار ئىنىمىز ناسىرھاجى بىلەن ئالاقىلەشسە بولىدۇ. ناسىرھاجى ئۆزىمىز سورالغان سوئالنىڭ جاۋابىنى بىلسە، ئۇنىڭغا ئۆزى بىراقلا جاۋاب بېرىدۇ. ئەگەر ئۆزى تولۇق جاۋاب

بېرەلمەي قالسا، ئۇ ئىزدىنىشى ۋە باشقىلاردىن سورايش ئارقىلىق يۇقىرىقىدەك قېرىنداشلارغا ياردەم قىلىشنى خالايدۇ. ئاشۇنداق قېرىنداشلار ئىنسىمىز ناسىرھاجى بىلەن mementily@hotmail.com ياكى mementily@kansei.tsukuba.ac.jp ئارقىلىق ئالاقىلەشسە بولىدۇ.

4. دوكتور نۇرشىدە پولات ئېلان قىلغان ۋە بۇنىڭدىن كېيىن ئېلان قىلىدىغان ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ تىزىملىكى (ئىنگلىزچە):

[1] Nueroxida Pulati, Maria Sobkowiak, Jonathan P. Mathews, Paul Painter, Low-Temperature Treatment of Illinois No.6 Coal in Ionic Liquids, Energy & Fuels, 2012, 26(6), 3548-3552.

[2] Paul Painter, Nueroxida Pulati, Ruveyda Cetiner, Maria Sobkowiak, Gareth Mitchell, Jonathan Mathews, Dissolution and Dispersion of Coal in Ionic Liquids, Energy & Fuels, 2010, 24(3), 1848-1853.

[3] Paul Painter, Ruveyda Cetiner, Nueroxida Pulati, Maria Sobkowiak, Jonathan Mathews, Dispersion of Liquefaction Catalysts in Coal Using Ionic Liquids, Energy & Fuels, 2010, 24(5), 3086-3092.

[4] Paul Painter, Bruce Miller, Aron Lupinsky, Maria Sobkowiak, Andrea Choperena, Nueroxida Pulati, Separation of hydrocarbons from sand or other minerals using ionic liquids, 246TH ACS National Meeting, 2013, 9.

[5] Nueroxida Pulati, "Dissolution and Dispersion of Coal in Ionic Liquids", 2012 International Conference on Materials for Renewable Energy & Environment (ICMREE2012), Beijing, China, 5/2012.

[6] Nueroxida Pulati, "Dissolution and Dispersion of Coal in Ionic Liquids", MRS Penn State Chapter Invited Talks Series, The Pennsylvania State University, University Park, PA, 7/2013.

[7] Nueroxida Pulati, Paul Painter, Bitumen Recovery from Oil Sands Using Deep Eutectic Solvent and Its Aqueous Solutions, in preparation.

[8] Nueroxida Pulati, Paul Painter, Timothy Tighe, Using Peakforce Tapping Atomic Force Microscopy Study the Interaction Forces between Bitumen and Minerals Sands in Deep Eutectic (Choline Chloride-Urea) Solvent Solutions, in preparation.

5. دوكتور پاتىگول ئىمىن ئېلان قىلغان ئىلمىي ماقالىلەرنىڭ تىزىملىكى (ئىنگلىزچە):

Journals:

- [1] Patigul Imin , Mokhtar Imit , and Alex Adronov “Supramolecular Functionalization of Single-Walled Carbon Nanotubes (SWNTs) with a Photoisomerizable Conjugated Polymer”, *Macromolecules*, 2012, 45: 5045-5050.
- [2] Xin Pang, Patigul Imin, Igor Zhitomirsky and Alex Adronov, “Conjugated Polyelectrolyte Complexes with Single-Walled Carbon Nanotubes for Amperometric Detection of Glucose with Inherent Anti-Interference Properties” *J. Mater. Chem.*, 2012, 22, 9147-9154.
- [3] Li, X.; Imin, P.; Adronov, A.; Zhitomirsky, I. “Effect of 5-sulfosalicylic Acid and Poly[2,5-bis(3-sulfonatopropoxy)-1,4-ethynylphenylene-alt-1,4-ethynylphenylene] on Electrodeposition of Polypyrrole - Carbon Nanotube Films on Stainless Steel”, *Materials Lett.*, 2012, 68: 24-27.
- [4] Kangmin Wu, Patigul Imin, Yanchao Sun, Xin Pang, Alex Adronov, Igor Zhitomirsky “Electrophoretic Deposition of Composite Films from Solutions of Conjugated Polymers and their Supramolecular Complexes with Carbon Nanotubes”, *Materials Lett.*, 2012, 67: 248-251.
- [5] Patigul Imin , Mokhtar Imit , and Alex Adronov “Supramolecular Functionalization of Single Walled Carbon Nanotubes (SWNTs) with Dithieno[3,2-b:2',3'-d]pyrrole (DTP) Containing Conjugated Polymers”, *Macromolecules*, 2011, 44: 9138-9145.
- [6] Patigul Imin, Fuyong Cheng and Alex Adronov, “The Effect of Molecular Weight on the Supramolecular Interaction Between a Conjugated Polymer and Single-Walled Carbon Nanotubes”, *Polym. Chem.*, 2011, 2: 1404 - 1408.
- [7] Patigul Imin, Fuyong Cheng and Alex Adronov, “Supramolecular Complexes of Single Walled Carbon Nanotubes with Conjugated Polymers”, *Polym. Chem.*, 2011, 2, 411-416.
- [8] Kangmin Wu, Patigul Imin, Alex Adronov, Igor Zhitomirsky, “Electrophoretic Deposition of Poly[3-(3-N,N-diethylaminopropoxy)thiophene] and Composite Films”, *Mater. Chem. Phys.*, 2011, 125, 210-218.
- [9] Xin Pang, Patigul Imin, Igor Zhitomirsky and Alex Adronov, “Amperometric Detection of Glucose Using a Conjugated Polyelectrolyte Complex with Single-Walled Carbon Nanotubes”, *Macromolecules*, 2010, 43, 10376-10381.
- [10] Travis Casagrande, Patigul Imin, Fuyong Cheng, Gianluigi A. Botton, Igor Zhitomirsky and Alex Adronov, “Synthesis and Electrophoretic Deposition of Single-walled Carbon Nanotube Complexes with a Conjugated Polyelectrolyte”, *Chem. Mater.* 2010, 22: 2741-2749.
- [11] Fuyong Cheng, Patigul Imin, Sorin Lazar, Gianluigi A. Botton, Glynis de Silveira, Ognian Marinov, Jamal Deen and Alex Adronov “Supramolecular Functionalization of Single Walled Carbon Nanotubes with Conjugated Polyelectrolytes and their Patterning on Surfaces”. *Macromolecules*. 2008, 41: 9869-9874.
- [12] Fuyong Cheng, Patigul Imin, Christian Maunders, Gianluigi Botton and Alex Adronov, “Soluble, Discrete Supramolecular Complexes of Single Walled Carbon Nanotubes with Fluorene-based Conjugated Polymers” *Macromolecules*. 2008, 41: 2304-2308.

Conferences:

[13] Patigul Imin , Mokhtar Imit , and Alex Adronov, "Supramolecular Complexes of Single Walled Carbon Nanotubes with Conjugated Polymers", 11th International Symposium on Functional π -Electron Systems, Arcachon, France, June 2013.

[14] Patigul Imin , Mokhtar Imit , and Alex Adronov, "Supramolecular Functionalization of Single Walled Carbon Nanotubes (SWNTs) with Dithieno[3,2-b:2',3'-d] pyrrole (DTP) Containing Conjugated Polymers", 94rd Canadian Chemistry Conference, Montreal, QC, Canada, June 2011.

[15] Patigul Imin, Fuyong Cheng and Alex Adronov, "Noncovalent Functionalization of SWNTs with Conjugated Polymers", 217th ECS Meeting, Vancouver, BC, CA, April 2010.

[16] Imin, P.;Pang, X.; Adronov, A.; Wu, K. ; and Zhitomirsky, I., "Synthesis and Electrophoretic Deposition of Conjugated Polyelectrolytes and their Complexes with Single-Walled Carbon Nanotubes", 93rd Canadian Chemistry Conference, Toronto, ON, Canada, May 2010.

[17] Patigul Imin, Fuyong Cheng and Alex Adronov, "Noncovalent Functionalization of SWNTs with Conjugated Polymers" 92nd Conference of the Canadian Society for Chemistry, Hamilton, ON, Canada, May 2009.

6. دوكتور ناسرھاجى مەمتىلى ھازىرغىچە ئېلان قىلغان ئىلمىي ئەسەرلەرنىڭ تىزىملىكى (ھەر خىل تىللاردا):

[1]Nassirhadjy MEMTILY, et al, The expression of rat interleukin-6 gene in COS-7 cell. Journal of Xinjiang Medical University 2007:23(1)15~22.

[2] Nassirhadjy Memtily, et al. Ulcerative colitis, pathogenesis Xinjiang Medical Journal 2007:37 (1) 121~125.

[3] Aziguli·Keremu , LONG Mei , Halmurat·Wufuer, Nassirhadjy MEMTILY, et al. Construction of rat IL - 6 gene siRNA expression vector Journal of Xinjiang Medical University 2007:30 (9) 932~935.

[4] WU Gui-xia, Kurexi·Yunusi, Kelala·Abasi, Nassirhadjy MEMTILY, et al. Construction of eukaryotic expression vector iNOS of UC rats and its expression on COS-7 cell. Journal of Xinjiang Medical University 2007:30 (9) 935~938.

[5] Nassirhadjy MEMTILY, et al. PBL-Fits functional subject teaching. Journal of Xinjiang Medical University 2007:23(6) 57~59.

[6] Nassirhadjy MEMTILY, et al. Observation of Cell Adhesion Molecules in different type of Abnormal Humor Syndrome patients with Coronary Heart Disease. Journal of Xinjiang Medical University 2008:24(1).

[7] 左宏莉,纳斯尔阿吉·买买提艾力,郭伟鹏,卢申,金琼华,黄鑫淼,张志欣,吐尔洪·克维尔. 新疆汉族人群血小板抗原 1-5、15 系统基因多态性分析[J]. 中国输血杂志,2009,22(1): 29-31.

[8] MEMTILY Nassirhadjy, 三尾 和弘,小椋 俊彦,清中 茂樹,森 泰生,佐藤 主税.
透過型電子顕微鏡を用いた三次元再構成法によって明らかにされた TRPC5 イオンチャネルの構造年度 TRP 研究会 2013, 生理学研究所.

[9] Memtily Nassirhadjy; Mio Kazuhiro, Sato Mari; Ebihara Tatsuhiko; Sato Chikara.
Observation of Tissues in Solution by Atmospheric Scanning Electron Microscope (ASEM)
Microscopy and Microanalysis vol. 20, issue S3, pp. 978-979.

[10] Memtily N, Okada T, Ebihara T, Sato M, Kurabayashi A, Furihata M, Suga M, Nishiyama H, Mio K, Sato C. Observation of Tissues in Open Aqueous Solution by Atmospheric Scanning Electron Microscopy: Applicability to Intraoperative Cancer Diagnosis. Int J Oncol. 2015 Feb 24. doi: 10.3892/ijo.2015.2905.

پايدىلىنىش ماتېرىياللىرى:

[1] بىلىمخۇمار: «يالغانچىلىققا ئائىت 12 ھەقىقەت»

<http://bbs.izdinx.com/thread-61490-1-1.html>

<http://bbs.bozqir.top/forum.php?mod=viewthread&tid=5963&extra=page%3D2>

[2] The True Meaning of Our Lives

<http://whatwillmatter.com/2014/03/commentary-816-1-the-true-meaning-of-our-lives/>

«چەت ئەلدىكى نەتىجىلىك ئۇيغۇرلار» نىڭ 5 - قىسمىنىڭ تور ئادرېسى:

<http://bbs.alkuyi.com/thread-49903-1-1.html>

<http://bbs.bagdax.cn/forum.php?mod=viewthread&tid=29048>

<http://bbs.bozqir.top/forum.php?mod=viewthread&tid=6742>

<http://www.ejdad.com/bbs/forum.php?mod=viewthread&tid=3155>

<http://bbs.izdinx.com/thread-62985-1-1.html>